

Pregnancy Disease ในแกะ

โดย

นายภานุเดช สุทัศน์ ณ อยุธยา

แกะอย่าคิดว่าไม่สำคัญ เมื่อได้รับประทานได้ ขนก็ใช้ทำเสื้อผ้าชนิดมีราคาแพง เสียด้วย การเลี้ยงแกะอาจมีเรื่องยุ่งยากพอสมควร มีใช้เลี้ยงแค่ให้เด็กไล่ต้อนไปหาหญ้ากิน แล้วเด็กก็นอนเล่น พอไม่มีอะไรจะทำก็ไปเที่ยวหลอกผู้ใหญ่ว่าเสื้อจะมากินแกะให้ผู้ใหญ่ ตกอกตกใจเล่นไปตามเรื่อง เพราะถ้าเลี้ยงแกะแบบให้แกะเลี้ยงตัวเองแล้วอาจจะได้แกะไร้ ขน หรือสุดท้ายอาจไม่ได้ขายแกะต้องขายตัว

บทความที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้อาจจะช่วยให้บ้างในเรื่องความยุ่งยากของแกะที่ใคร จะคลอดลูก ในระยะวิกฤตินี้แกะอาจจะตายหรือเกือบตายจากโรคที่เรียกกันว่า Pregnancy Disease ได้ง่าย ๆ

Pregnancy Disease ไม่ทราบภาษาไทยเรียกว่าอะไร ขออนุญาตเรียกทับศัพท์ ภาษาอังกฤษ โรคนี้เรียกกันหลายชื่อ เช่น Ketosis ก็ได้ หรือ Lambing Paralysis ก็ได้ ซึ่งโรคนี้ถ้าจะพูดกันไปแล้วคล้าย ๆ กับโรค Ketosis ของวัวนั่นเอง แต่ผิดกันตรงที่แกะ เป็นโรคนี้ก่อนคลอดลูก แต่วัวเป็นหลังจากคลอดลูกแล้ว

แกะอาจเป็นโรคนี้ได้ถ้าหากได้รับอาหารไม่พอเพียงในระหว่างตั้งท้อง โดยเฉพาะ ในระยะเดือนหรือสองเดือนก่อนคลอดลูก สาเหตุว่ากันว่าเป็นเพราะไม่ได้รับอาหารพวก คาร์โบไฮเดรตชนิดที่ร่างกายเอาไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย ๆ เช่น พวกแป้งอย่างเพียงพอที่จะ ให้กำลังงานที่ต้องใช้สำหรับการเจริญเติบโตของลูกในท้องซึ่งเป็นอย่างรวดเร็ว เมื่อร่างกาย ต้องการกำลังงานมากและไม่ได้รับเพียงพอจากคาร์โบไฮเดรตในอาหาร จึงทำให้เกิดการ

metabolism ของไขมันในร่างกายเพิ่มขึ้นซึ่งทำให้ ketone bodies สะสมมากขึ้นจนถึงขั้นเป็นพิษ

ปกติโรคนั้นมักจะขึ้นกับแกะที่กินหญ้าที่มคุณภาพเลวและไม่ได้รับอาหารพวกเมล็ดธัญพืช เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ตอนก่อนคลอด แต่จะไม่ค่อยเกิดกับแกะที่ได้รับอาหารเต็มที่ก่อนคลอดลูก และโรคนั้นมักจะเกิดกับแกะที่ให้ลูกแฝดสองหรือแฝดสามมากกว่าแกะที่ให้ลูกตัวเดียว และมักจะขึ้นกับแกะสาวมากกว่าแกะที่มีอายุ 2 ปี การกักขังแกะไว้โดยที่ไม่ได้ออกกำลังหรือแกะได้รับความกระทบกระเทือนจากสิ่งแวดล้อมเช่นอากาศหนาวจัดเป็นทางที่จะทำให้เกิดโรคนั้นได้ง่าย ในทางปฏิบัติแล้วแกะที่ปล่อยในทุ่งหญ้ามักจะไม่เป็นโรคนั้น

แกะที่เป็นโรคนั้นเริ่มแรกจะมีอาการง่วงเหงาหาวนอน ไม่ค่อยจะอยากลุกขึ้นและเดินเปะปะ ต่อมาจะเป็นอัมพาตและนอนคอบิดไปข้างหลัง อาการอื่นๆ คือหายใจถี่ กัดฟัน สำหรับแกะที่เพิ่งจะเริ่มเป็นโรคนั้นเมื่อคลอดลูกแล้วจะกลับเป็นปกติได้ ในระยะแรกที่โรคนั้นอาจช่วยได้ด้วยการฉีดกลูโคสเข้าใต้ผิวหนัง หรือจะใช้วิธีให้กินน้ำตาล หรือกากน้ำตาล ครั้งละประมาณครึ่งถ้วยชาผสมกับน้ำ 1 ลิตร วันละ 3-4 ครั้ง ถ้าเกิดโรคนั้นขึ้นในฝูงอาจจะช่วยได้โดยการเติมกากน้ำตาลลงไป ในอาหารผสมให้แกะอุมท้องทุกตัวกิน การป้องกันด้วยการเติมโซเดียมโพแทสเซียมไอโอดีนลงไป ในอาหารจะได้ผลหรือไม่นั้นยังไม่เป็นที่ยืนยัน แต่โดยทั่วไปแล้วได้ผลสำหรับโรค Ketosis ของวัวนม จากการทดลองในรัฐแมริแลนด์การฉีดคอร์ติซोनรักษาโรค Ketosis ในวัวได้ผล แต่รักษาโรค Pregnancy Disease ในแกะไม่ได้ผล

อาหารที่ควรให้แกะอุมท้องกินในระยะ 4-6 อาทิตย์ก่อนคลอดลูก มีส่วนผสม

รำข้าว	25 ก.ก.
ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ปลายข้าว	60 ก.ก.
กากถั่วเหลือง กากถั่วลิสง	15 ก.ก.
กากเมล็ดนุ่น กากเมล็ดฝ้าย	

อาหารดังกล่าวให้แกะกินตัวละวันละประมาณ 250 กรัม นอกเหนือไปจากหญ้าสด สำหรับข้าวโพด ข้าวฟ่าง ปลายข้าว อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือใช้ปนกันก็ได้ ขี้มูลก็ว่าหาสิ่งใดได้ง่ายและมีราคาถูก สำหรับกากเมล็ดนุ่น และกากเมล็ดฝ้ายไม่ควรใช้ แต่อย่างเดียวควรใช้ปนกับกากถั่วเหลืองหรือกากถั่วลิสง โดยเฉพาะกากเมล็ดฝ้ายถ้าให้แกะกินมากเกินไปจะเป็นอันตรายที่เรียกกันว่า cottonseed meal injury ได้ ถ้าหากให้กินโดยไม่ให้แกะได้กินพวกพืชตระกูลถั่ว หรือหญ้าอื่น ๆ ที่มีแคโรทีนสูงเข้าไปมาก ๆ ด้วยเกลือและน้ำควรมีตั้งไว้ต่างหากให้แกะได้กินตลอดเวลาตามใจชอบ

Abstract

Pregnancy Disease

Panudej Sudasna

The author intend to point out the danger of pregnancy disease, also known as ketosis, that is one of most common causes of death of pregnant ewes. Feeding of ration rich in carbohydrates before lambing is advised.